

Kvinnliga snilleblixtrar på Tekniska museet

Av **MATTIAS BOSTRÖM**
17-åriga Nadja Björks antivåldtäktsspänne och 87-åriga Elisabeth Linder Roths "Shoppinette". Kvinnliga uppfinningar finns men för en existens i skymundan till förmån för de manliga. Men på Tekniska museets utställning "Kvinnors uppfinningar" finns inte en man i sikte.

Av alla som lämnade in patent 1990 var endast två procent kvinnor. 2006 har siffran stigit till hisnande fem procent. En höjning på tre procent på 110 år är ingen rolig siffra för förespråkare av jämställdhet. Att det skulle bero på att kvinnor inte är lika uppfinningsrika som män är naturligtvis struntprat. Men om det fortfarande finns de som hävdar det, är det bara att bege sig till Tekniska museet i Stockholm och utställningen "Kvinnors uppfinningar" som precis slagit upp portarna.

Stor variation

–Det är ingen skillnad på kvinnliga och manliga uppfinnare i sig. Det är klart att kvinnors uppfinningar skiljer sig från mäns, men det beror ju på att de ofta har andra utgångspunkter. Man uppfinnar ju utifrån sin egen livssituation och sina egna lustar. Vi visar föremål från 50 olika kvinnor och det är verkligen stor variation på deras uppfinningar, säger Åsa Lindgren, projektledare för utställningen.

Syftet med "Kvinnors uppfinningar" är inte bara att visa samtida uppfinningar, utan även att belysa kvinnors roll i uppfinningshistorien. De allra flesta har glömts bort, blivit bortrationaliserade eller till och med blivit bestulna på sina idéer av manliga innovatörer. Hur många vet till exempel att vindrutetorkaren uppfinns av Mary Anderson från Alabama? 1903 besökte hon New York och fick åka automobil för första gången. Hon slogs av att förarna hela tiden fick gå ut och torka av vindrutan. Hon fick patent på en svängande arm med ett gummiblad på och i dag bär alla bilar spår av henne.

Antivåldtäktsspänne

–Kvinnor har alltid haft en undanskymd roll i historien. Herregud, vi fick ju inte ens jobba utanför hemmet och blev inte myndiga förrän vi fick rösträtt. Tänk hur många uppfinningsrika kvinnor som inte fått ut sina idéer! säger Åsa Lindgren.

En ung kvinna som dock har bestämt sig för att ta saken i egna händer och lyckas i den mansdominerade uppfinnarbranschen är 20-åriga Nadja Björk från Skellefteå. Hon har uppfunnit det redan mycket uppmärksammade antivåldtäktsspännet. Man sätter det utanpå det vanliga spännet och eftersom det har en typ av labyrintlös, blir det i princip omöjligt för den otalige våldtäktsmannen att få av kvinnan byxorna. Hon var bara 17 år och gick andra året på det tekniska programmet när hon fick idén.

Europeisk marknad

–Som tjej lever man hela tiden med en inbyggd rädsla och det har man gjort ända sedan man var riktigt liten. Jag fick idén när jag och två andra tjejer jobbade på ett projekt i skolan. Först hade vi en klocka med alarm, men sedan tänkte jag: vad är det som egentligen är problemet? Då kom jag på att när en våldtäktsman drar ned byxorna på en tjej så är det i sig en förnedring. Så om det inte går så kanske man klarar sig. Och det var faktiskt en kvinna på Hultsfredsfestivalen som

Uppfinnare. Nadja Björk, 20 år från Skellefteå, är en av de medverkande kvinnorna på utställningen "Kvinnors uppfinningar". Hennes antivåldtäktsspänne har räddat kvinnor undan våldtäkt. Bild: SNEZANA VUCETIC-BOHM

Spegelzoom. Annika Winell märkte att hon hade svårt att se tydligt när hon sminkade sig. Hon uppfinnar därför Spegelzoom.

klarade sig tack vare spännet. Då blir man glad, säger Nadja Björk. Hon berättar att hon hela livet funderat på lösningar på problem och att hon har bestämt sig för att satsa på att bli uppfinnare. Ett bolag är redan bildat och nu väntar den europeiska marknaden för antivåldtäktsspännet. Nadja Björk vill gärna vara en förebild för unga kvinnor som vill bli uppfinnare.

Inspirerande

–Man blir så arg när man tänker på hur kvinnor har blivit behandlade i historien. Men det går att förändra och då är den här utställningen väldigt bra. Kanske kan kvinnor se att det finns andra som vågar. Jag tycker det är mycket inspirerande att gå omkring och se alla duktiga kvinnor här.

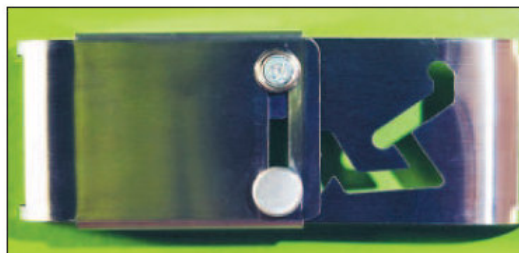
Bland alla uppfinningar på utställningen bär många tydliga kvinnliga drag. Där finns bland annat en cykelsadel för kjolar, en amningsströja och en spegelzoom för närsynta som ska sminka sig. Alla bygger på idéer som kvinnorna fått sedan de stött på problem i vardagslivet. Det gäller även

Sparcykelrullator. 87-åriga Elisabeth Linder Roth tröttnade på sin klumpiga rullator och uppfinnar, 84 år gammal, en sparcykelrullator.

för 87-åriga Elisabeth Linder Roth och hennes uppfinning "Shoppinette". Hon hade helt enkelt tröttnat på att hennes rullator var för tung och besvärlig att ta sig fram med. Hon ville ha något som både var snyggare och

enklare. 2003 uppfinnar hon därför "Shoppinette", en hybrid mellan en rullator och en sparcykel. Den har utrymme för shoppingpåsar och framför allt – den ger motion. /PM

Antivåldtäktsspänne. Nadja Björks antivåldtäktsspänne gör det mycket svårt för våldtäktsmän att få av kvinnors byxor. Bild: TEKNISKA MUSEET

Lättare med kjol. Kertstin Olssons cykelsadel för kvinnor gör det lättare att cykla med kjol på.

Klipp från
Skövde
Nyheter
9 oktober
2006